

БЕО ЗОО ВРТ

Tržište

Beogradski zoološki vrt je jedinstveni prostor u širem centru Beograda, arhitektonski u potpunosti prilagođen životinjama koje u njemu žive. U mirnom i zelenilom opasnom ambijentu Kalemegdana zoološki vrt je oaza tišine, mesto za relaksaciju i edukaciju, prilika da se pobjegne od gradske vreve i brzog ritma života jednog velegrada.

Beo zoološki vrt je 2006. godine obeležio sedamdeset godina postojanja, značajan jubilej koji je još jednom podsetio domaću javnost na značaj i ulogu ovog specifičnog društvenog preduzeća.

U Srbiji, osim Beo zoološkog vrta, postoji još nekoliko vrtova, i to na Paličkom jezeru, u Adi, Jagodini, u mestu Kolut u blizini Sombora, u Temerinu i Indiji. No, beogradski vrt je po broju životinja i životinjskih vrsta koje u njemu žive nesumnjivo najznačajniji. U njemu danas živi oko 2.000 životinja (276 vrsta).

ovaj zoološki vrt krenuo je put svoje renesanse. Rekonstrukcija vrta je proces koji neprestano traje. Iz temelja obnovljen, usklađen sa standardima koji važe u zoološkim vrtovima u svetu, danas ovaj prostor nudi jedinstvenu kombinaciju uživanja u flori i fauni, umetnosti, druženju i relaksaciji.

Dostignuća

U red najbitnijih dostignuća menadžmenta Beo zoološkog vrta svakako treba ubrojati temeljnu rekonstrukciju ovog prostora koji je do osamdesetih godina XX veka bio u priličnoj meri zapušten. Vođen sopstvenim idejama, ukrštenim s predlozima i sugestijama dobrih poznavalaca stanja u zoološkim vrtovima u svetu, Vuk Bojović i njegov tim uspeali su da Beo zoološki vrt približe svetskim standardima i da za to dobiju priznanja domaće i inostrane javnosti. Godine tokom kojih je trajala rekonstrukcija ovog vrta deo su teškog vremena moderne srpske istorije: vreme ratova na prostoru bivše

sledno poštovanje njihove arhitektonske forme izvršene su blage izmene enterijera a fasade su obnovljene i osvežene.

Sličan preobražaj doživele su i zelene površine: zatečena vegetacija zadržana je i očuvana, a fond biljnih vrsta obogaćen je sadnjom novih. Vrt je danas prava zelena oaza: prepun raznovrsnog drveća, niskog žbunastog rastinja i drugog zelenila. U jezerima i fontanama su vodene biljke, dok je na preostalom slobodnom delu vrta zasejana trava.

U procesu obnove vrta korišćeni su prirodni građevinski materijali od kojih je kamen bio najzastupljeniji – u vrt je ugrađeno na hiljade kubnih metara kamena, zbog njegovih tehničkih i prirodnih kvaliteta, ali i ekološke neškodljivosti. Gotovo svi funkcionalni elementi vrta, odnosno prostori za smeštaj različitih vrsta životinja, građeni su od kamena, kao i stepenice, staze, fontane, ograde, zidovi, pećine. Osim navedenih prednosti korišćenja kamena, odluka da se najviše

Kroz kapije ovog zoološkog vrta godišnje prođe više stotina hiljada posetilaca iz zemlje i sveta: različitih uzrasta, profesija i interesovanja.

Kroz svoju relativno dugu istoriju Beo zoološki vrt prolazio je kroz različite faze, zavisio je od istorijskih okolnosti, brige i posvećenosti gradskih vlasti, spremnosti i sposobnosti pojedinaca koji su bili na čelu ove ustanove. Od trenutka ustoličenja novog direktora Vuka Bojovića 1986. godine,

Jugoslavije, velike nemaštine i naglog osiromašenja građana, sankcija međunarodne zajednice i dramatično loših ekonomskih prilika u Srbiji. Zbog svega toga, obnova zoološkog vrta u Beogradu nije tekla nimalo jednostavno. No, i pored toga, u rekonstrukciji nije se zaostajalo za svetskim trendovima koji se prate prilikom uređenja sličnih namenskih kompleksa.

Za smeštaj životinja izgrađeni su potpuno novi objekti, staze su asfaltirane ili kaldrmisane, obnovljeni su ili u potpunosti izgrađeni novi kameni zidovi, stepeništa, kao i delovi ograde. Ceo prostor osvetljen je i toplifikovan, ugrađeni su novi vodovod i delom nova kanalizacija. Životinjski fond je znatno obogaćen i višestruko uvećan. U njemu su danas smeštaj našle i pojedine, u prirodi ugrožene i retke, vrste životinja.

Ideja vodilja tokom obnove vrta bila je da se ne naruši prvobitno zamišljeni izgled vrta i da se prati konstrukcija postojećih objekata. Postojeći, mahom oronuli, objekti doživeli su arhitektonski preobražaj. Uz do-

koristi ovaj materijal doneta je i zbog toga što se, zahvaljujući njegovoj funkcionalnosti, tokom gradnje mogu imitirati neke forme iz prirode, čime se postiže efekat ambijenta koji podseća na prirodno stanište tih životinja.

Jedno od najzapaženijih dostignuća sadašnje uprave Beo zoo-vrta jeste tradicija izrade mozaika na zidovima i ogradi oko vrta, akcija koju vrt već dugi niz godina sprovodi sa studentima Fakulteta likovnih umetnosti u Beogradu. Cilj je da se nastavi s ovakvom praksom, kako bi jednog dana zidovi i ograde zoološkog vrta bili najveća javna izložba mozaika u Evropi a možda i u svetu. Motivi na zidovima povezani su sa zoološkim vrtom i predstavljaju likove brojnih životinja, njihov izgled ili karakter.

U vrtu je izgrađeno na desetine fontana, jezera i potocića – prostora koji su namenjeni za smeštaj određenih životinjskih vrsta. Njihova uloga je da eliminišu buku i vrevu s obližnjih gradskih ulica, unesu svežinu u vrt i da doprinesu da se životinje, u svojim staništima, osećaju kao u prirodi.

Deo vrta koji je simbolično nazvan Bara go-dinama je bio zapušten i neiskorišćen. Postojeće jezero s malim ostrvom i uskom stazom na obali pretvoreno je u atraktivno šetalište za posetioce, ali i prostor za smeštaj pojedinih vrsta ptica.

Istorijat

Beogradski zoološki vrt osnovan je 1936. godine. Tadašnji gradonačelnik srpske prestonice, industrijalac Vlada Ilić, najviše je doprineo otvaranju prvog srpskog zoološkog vrta. U to vreme vrt se prostirao na površini od približno tri i po hektara. Ubrzo je proširen na sedam hektara, a potom i na skoro četrnaest. Kasnije je izgrađen kompleks Kalemegdanska terasa, a deo Donjeg grada pripojen je vrtu. Danas se vrt prostire na sedam hektara.

Nacrt zoološkog vrta iz 1936. godine uradio je projektant Aleksandar Krstić, poznat po projektovanju niza beogradskih parkova. Aleksandar Krstić je, ujedno, bio i prvi direktor zoološkog vrta u Beogradu.

Tokom Drugog svetskog rata vrt je razoren tokom dva bombardovanja koje je pretrpeo i Beograd. U posleratnom periodu je delimično obnovljen i održavan skromnim sredstvima. Dugi niz godina imao je vrlo oskudan broj životinjskih vrsta, te je u jednom trenutku čak i zapretila mogućnost njegovog zatvaranja.

Najnoviji poduhvati

Paralelno s povećanjem broja stanovnika zoološkog vrta ali i broja zastupljenih životinjskih vrsta, kao i stalnim unapređenjem uslova života za njih, uprava zoološkog vrta radi i na poboljšanju kvaliteta odnosa između ljudi i životinja. Gradnja

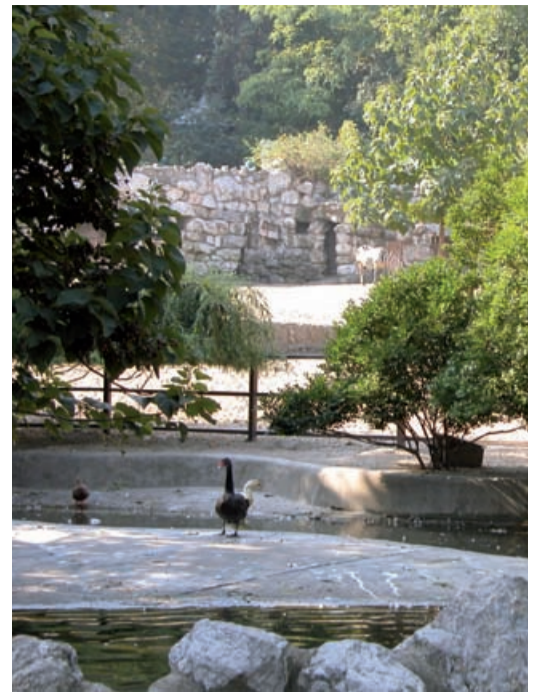
ma obezbedio adekvatan zdravstveni tretman. Među njima su najpoznatiji dr Dušan Stanojević, ginekolog koji je izvršio intervenciju carskog reza kod pet šimpanzi u vrtu, potom hirurzi dr Marko Bumbaširović, dr Zoran Krivokapić, kao i dr Zoran Blagojević.

Proizvodi/usluge

Beo zoo-vrt svojim posetiocima, prijateljima i ljubiteljima životinja ne nudi samo mogućnost da vide najrazličitije životinjske vrste, već i da se dodatno edukuju, prošire svoja znanja, otkriju u sebi nove sklonosti. Veliki broj dece koja su dolazila u zoološki vrt da kao volonteri uče i posmatraju životinjski svet, kasnije su odlučili da njihova zanimanja budu u vezi s pomoći životinjama. Edukativna uloga vrta je, zato, jedan od prioriteta uprave ove ustanove. U svetu je uobičajeno da vrtovi budu nastavne i naučne baze i da budući stručnjaci iz oblasti veterine, zoologije ili biologije, kroz praktičan rad u vrtu, stiču dragoceno iskustvo i grade odnos sa životinjama. Odnedavno je i Beo zoo-vrt počeo da saraduje sa Veterinarskim fakultetom Univerzitetu u Beogradu, pa studenti ovog fakulteta mogu da slušaju predavanja direktora ovog zoološkog vrta i njegovih bliskih saradnika.

Promocija

Pravilno razumevajući značaj građenja dobrih odnosa sa javnošću, sistematskog prisustva zoološkog vrta u javnom životu i pozicioniranja pozitivne slike o njemu – uprava Beo zoo-vrta uspeła je da od ustanove na čijem je čelu izgradi lokalni brend i stekne poverenje široke društvene zajednice.

sintagma – banja za dušu. Uprava vrta želela je da zoološki vrt, smešten gotovo u samom centru grada, postane mesto za predah od gradske vreve, da bude prostor za druženje i učenje, za užitek i relaksaciju.

Slogan „Bekstvo iz grada u centar grada“, koji već godinama prati rad vrta, jednostavno i sažeto je pokazao kakve se sve mogućnosti kriju u jednom odlasku u zoološki vrt na Kalemegdanu.

www.beozoovert.izlog.org

svojevrsnog kulta životinja i insistiranje na upoznavanju životinjskog sveta i poboljšanju odnosa koji ljudi gaje prema njima deo su misije sadašnje uprave beogradskog zoološkog vrta.

Danas se odnos posetilaca prema životinjama bitno razlikuje od onog odnosa koji je bio preovlađujući pre dvadesetak godina: niko više ne kinji niti uznemirava životinje, što se ranije događalo, već se trudi da svoj boravak u vrtu iskoristi na najbolji mogući način za unapređenje ličnog znanja.

Beo zoo-vrt poznat je i po tome što angažuje brojne volontere koji dobrovoljni rad u vrtu koriste da bi se upoznali s tajnama životinjskog sveta, ali i da bi pomogli malom broju zaposlenih koji teško postižu da odgovore na sve obaveze. Deca volonteri su već tradicija ovog vrta i mnoga među njima su danas vršni poznavaoци i ljubitelji životinja, koji svoje znanje i navike stečene u vrtu nisu zaboravili ni u zrelim godinama. Uprava zoološkog vrta tesno saraduje i s mnogim poznatim lekarima i drugim stručnjacima, čija je stručnost neophodna da bi se životinja-

Spremnost uprave, posebno direktora vrta, na permanentnu prisutnost u javnosti, organizovanje i promocija različitih akcija, otvaranje vrata vrta za brojne umetnike, aktivnosti su koje su podigle jedan brend u vremenu koje je, u načelu, obeležilo veliko nepoverenje u institucije.

U Beo zoo-vrtu snimljeni su mnogi filmovi i drame, a među najpoznatijima su filmovi Underground (Podzemlje) i Ptice koje ne polete. Vuk Bojović realizovao je 163 emisije pod nazivom Art zoologija, koje su emitovane na Art kanalu.

Vrt ima svoje prijatelje među brojnim lokalnim i inostranim donatorima i reč je o pojedincima i institucijama koje istinski žele da pomognu razvoj ovog mesta. Osim pomoći u novcu i materijalu za obnovu vrta, donatori su vrtu poklanjali i retke životinjske vrste ili povećavali postojeći fond životinja.

Vrednosti brenda

Ako bi se, kroz najkraću formu, opisala ideja vodi-lja koja je poslužila kao temelj za dalju gradnju ovog specifičnog brenda, onda bi to mogla biti

ONO ŠTO NISTE ZNALI

Beo zoo-vrt

- Prvi stanovnici zoološkog vrta u Beogradu 1936. godine, kada je tek otvoren, bila su dva lava koja je tadašnji gradonačelnik gajio u bašti svoje vile u ulici Đure Đakovića.
- Tokom bombardovanja Beograda za vreme Drugog svetskog rata u vrtu je poginuo ogroman broj životinja, ali i ljudi koji su se u vrtu sakrili od bombi; među retkim životinjama koje su preživjele bili su nilski konj Buca i aligator Muja.
- Kada je u februaru 1988. godine čuveni šimpanza Sami pobjegao iz vrta i šetajući se izazvao pometnju u centru grada, jurnjavu policije i čuvara, direktor vrta uspeo je da Samija umiri, uhvati ga za ruku i uz reči: „Hajde, Sami, idemo kući“, uvede ga u automobil i doveze do vrta.